

oplyst / ZCIR 22035-28-4-1989

Cirkulære om anvendelsen af den i bekendtgørelse af 4. februar 1963 omhandlede karakterskala.

Som anført i bekendtgørelsens § 1, stk. 2 skal karakterskalaen anvendes på følgende måde:

- 13: Gives for den usædvanlig selvstændige og *udmærkede* præstation.
- 11: Gives for den *udmærkede* og selvstændige præstation.
- 10: Gives for den *udmærkede*, men noget rutineprægede præstation.
- 9: Gives for den gode præstation, der ligger lidt over *middel*.
- 8: Gives for den *middelgode* præstation.
- 7: Gives for den ret jævne præstation, der ligger lidt under *middel*.
- 6: Gives for den noget *usikre*, men nogenlunde tilfredsstillende præstation.
- 5: Gives for den *usikre* og ikke tilfredsstillende præstation.
- 3: Gives for den meget *usikre*, meget mangelfulde og utilfredsstillende præstation.
- 0: Gives for den helt uantagelige præstation.

Af karakterdefinitionerne fremgår tydeligt skalaens hovedinddeling i 3 trin. De karakteristiske hovedord er „*udmærkede*“, „*middel*“ og „*usikker*“.

Ved enhver bedømmelse vil man stå sig ved først at placere standpunktet eller præstationen inden for en af de 3 hovedgrupper og derefter afgøre, om den endelige vurdering skal resultere i øverste, midterste eller nederste trin inden for den pågældende hovedgruppe.

I fremlæggelsesfag kan man opdele de fremlagte arbejder i de 3 hovedgrupper og derpå differentiere ud derfra. På lignende måde kan man forholde sig ved karaktergivning i skrivning og orden.

Til den *midterste* af hovedgrupperne må

For at blive placeret i den *øverste gruppe* må eleven derudover vise overblik over stoffet og i større eller mindre grad kunne tage selvstændig stilling til forelagte problemer inden for det pågældende stof.

Til den *nederste* af hovedgrupperne henføres elever, der viser usikkerhed i den forstand, at de ikke har tilegnet sig det krævede stof og viser mangel på kundskaber eller færdigheder inden for stoffet.

Det forudsættes, at yderkarakterne 13 og 0 kun undtagelsesvis benyttes, de resterende 8 trin bør anvendes således, at elever i løbet af skoleåret forholdsvis let kan rykke et trin op eller ned.

Når karakterskalaen fremtræder som en ren talskala, sker det for så klart som muligt ved selve vurderingen at fastholde, at det netop kun er en skala. Ord eller symboler vil let i tidens løb påvirkes af en praksis ved anvendelsen, medens det ved en skala er lettere at fastholde begreber som: antallet af trin, skalaens midtpunkt osv. Kan disse begreber fastholdes klart, vil en devaluering kunne undgås.

Som det fremgår af bekendtgørelsens § 2 skal følgende to betingelser være opfyldt for at realeksamen eller studentereksamen er bestået:

- 1) *Summen af samtlige karakterer skal være mindst 5,5 gange karakterernes antal.*
- 2) *Summen af de to laveste karakterer plus gennemsnittet af de resterende karakterer skal være mindst 13.*

For de fleste elevers vedkommende vil man kunne afgøre, om han har bestået, alene ved beregning af samtlige karakterers sum eller gennemsnit. For enkelte elever, blandt hvis karakterer der forekommer nogle meget dårlige, vil det dog blive nødvendigt at undersøge udførligt, om betingelse 2 er

te indgang man finder angivet sum-
de to laveste karakterer, og i hvis
indgang står anført antallet af ka-
: Inde i tabellen finder man den
sum af *samlige* karakterer, med
eleven kan bestå.

Summen af de to laveste karakterer					
0	3	5	6	7	8 og derover
52	43	37	34	33	33
65	53	45	41	38,5	38,5
78	63	53	48	44	44
91	73	61	55	49,5	49,5
104	83	69	62	55	55
117	93	77	69	61	60,5
130	103	85	76	67	66
143	113	93	83	73	71,5
156	123	101	90	79	77
169	133	109	97	85	82,5
182	143	117	104	91	88
195	153	125	111	97	93,5
208	163	133	118	103	99
221	173	141	125	109	104,5
234	183	149	132	115	110

Eks. 1:

ev har følgende 12 karakterer: 10,
11, 13, 9, 10, 9, 8 og 10. Summen af
veste karakterer er 3, og summen
lige 12 karakterer er 98. Når sum-
de to laveste karakterer er 3, viser
, at summen af samtlige 12 karak-
al være mindst 103, for at eleven skal
eleven har altså ikke bestået.

Eks. 2:

ev har følgende 12 karakterer: 8, 5,
8, 6, 7, 8, 3, 7 og 9. Summen af de to
karakterer er 6, og summen af samt-
karakterer er 78. Når summen af de
ste karakterer er 6, viser tabellen,
nen af samtlige 12 karakterer skal
indst 76, for at eleven skal bestå.
har altså bestået.

Eks. 3:

summen af samtlige 9 karakterer skal være
mindst 49,5, for at eleven kan bestå. Eleven
har altså bestået.

Eks. 4:

En elev har følgende 9 karakterer: 8, 6, 3,
9, 5, 5, 3, 7 og 8. Summen af de to laveste
karakterer er 6, og summen af samtlige 9
karakterer er 54. Når summen af de to
laveste karakterer er 6, viser tabellen, at
summen af samtlige 9 karakterer skal være
mindst 55, for at eleven skal bestå. Eleven
har altså ikke bestået.

Til vejledning for bedømmerne fremsættes
nedenstående bemærkninger om brugen af
den nye skala, hvor man for nogle af trin-
enes vedkommende giver en kort karak-
teristik af de tilsvarende standpunkter og
præstationer. Brugen af de ikke beskrevne
trin vil med fornøden sikkerhed fremgå som
mellemværdier mellem de beskrevne. Da
skalaen skal anvendes i skoleformer af for-
skellige niveauer, må det fremhæves, at de
anførte karakterdefinitioner i hver enkelt
skoleform selvsagt må anvendes i relation
til de krav, som stilles der.

Karakteren 6 er placeret lige over bestå-
grænsen; den svarer derfor til et standpunkt
eller en præstation, hvor eleven har vist
det mindste mål af forståelse, kundskaber
og færdigheder, hvormed man kunne bestå,
hvis man tænkte sig, at undervisningen
eller prøven kun omfattede ét fag. Med hen-
syn til den viste forståelse og fremstilling
samt de viste kundskaber og færdigheder
må standpunktets plusser og minusser stå
nogenlunde lige. I præstationer (skriftlige
og mundtlige), hvor man med rimelig nøj-
agtighed kan angive, hvor stor en brøkdæl
af den stillede opgave eller det forelagte
emne eleven har magtet, skal denne brøkdæl
være $\frac{1}{2}$.

Bedømmerens opmærksomhed henledes
på, at standpunkter og præstationer, der
som ovenfor beskrevet svarer til brøkdelen
 $\frac{1}{2}$, ikke som hidtil skal vurderes til den
højeste af skalaens to midterstre trin (hid-
til g), men skal vurderes til en karakter (6),

på forståelse og svigtende evne eller svigtende vilje til at tilegne sig det, og den gives for en præstation, hvor eleven under prøven ikke har vist kundskaber eller færdigheder inden for det stof, der kræves til egnet ved den pågældende prøve. Den omstændighed, at eleven har vist kundskaber og færdigheder, der alene svarer til kravene i en underliggende skoleform, kan således ikke i sig selv berettige til anvendelse af en højere karakter end 0.

Karakteren 0 må blive ret sjælden. Det kan ikke påregnes, at der i enhver klasse findes elever, der gør sig fortjent til denne karakter.

Karakteren 11 er den normale topkarakter. Den kan opnås af en elev, der kan behandle et stof med godt overblik og viser en hurtig opfattelse, forståelse og selvstændig stillingtagen til mindre problemer i tilknytning til det forelagte emne. Det er eksaminators pligt under prøven at give eleven lejlighed til at vise dette.

Karakteren 11 kan ikke opnås bare ved en fejlfri gengivelse af bogen med evt. tilhørende dikterede og nedskrevne noter. Karakteren skal gives for den fejlfri eller så godt som fejlfri skriftlige besvarelse, medmindre denne røber en sådan overlegenhed over emnet eller en sådan ganske særlig god forståelse, at den gør sig fortjent til karakteren 13.

Karakteren 13 er en undtagelseskarakter; den er forbeholdt den helt usædvanlige præstation eller det suveræne standpunkt, hvis forudsætning er hurtig opfattelse og fuld forståelse af et problem eller et emne, og som viser selvstændig stillingtagen og overblik over større dele af stoffet og disses indbyrdes sammenhæng. Skriftlige besvarelser skal for at svare til denne karakter ikke blot være fejlfri; for de danske stiles vedkommende må kræves en ganske særlig tænksomhed, dispositionsevne og sprogbehandling, for de fremmedsproglige stiles vedkommende ikke bare den forsvarende

Karakteren 13 må blive ret sjælden. Det kan ikke påregnes, at der i enhver klasse findes elever, der gør sig fortjent til denne karakter.

Hvor opgaven er af en sådan art, at eleverne ikke har lejlighed til at vise kundskaber eller færdigheder ud over det normalt dygtige, fremgår det af ovenstående redegørelse, at eleverne for disse fejlfri besvarelser kun kan opnå karakteren 11. Denne betragtning vil gælde opgaver i diktat og maskinskrivning.

Karakteren 10 gives til den elev, der har vist god forståelse og evne til at tilegne sig bogen med evt. tilhørende noter, givet af læreren, og som derudover har vist et ikke ringe overblik og nogen evne til selvstændig stillingtagen til forelagte mindre problemer.

Karakteren 8 kan betegnes som den karakter, omkring hvilken gennemsnittet bør ligge, når der er tale om et stort antal beståede elever. I den enkelte klasse kan gennemsnittet for samtlige beståede elever meget vel afvige ret væsentligt fra 8.

Karakteren 3 gives til den elev, som røber en svigtende forståelse og et meget ringe kendskab til stoffet i det prøvede område, og som ydermere i væsentlig grad mangler orientering i stoffet som helhed. Samme karakter meddeles den elev, der under prøven har åbenbaret en sådan usikkerhed, at det derigennem er klarlagt, at elevens kundskaber inden for hele området er særdeles mangelfulde, og at forståelse eller overblik stort set mangler.

Ifølge § 4 i bekendtgørelse af 4. februar 1963 om karakterskala skal denne skala straks tages i brug i 8., 9. og 10. klasse, medens den i realafdelingen indføres gradvis, således at den i første omgang tages i brug i de 1. realklasser, som oprettes pr. 1. august 1963. Det vil sige, at den nye skala først vil finde officiel anvendelse ved oprykningsprøven fra 2. realklasse til 3. realklasse/I gymnasieklasse i 1965 og ved realeksamen i 1966.

af 6. februar 1943, jfr. bekendtgørelse af 4. februar 1963 om ændring af § 29 i bekendtgørelse nr. 238 af 28. juni 1961 om eksamensordningen og karaktergivningene ved realeksamen og oprykningsprøverne i realafdelingen.

I gymnasiet skal skalaen tages i brug straks for så vidt angår I og II gymnasieklasse. Det vil sige, at skalaen første gang vil finde officiel anvendelse ved de prøver, som afholdes ved udgangen af II gymnasieklasse i 1963 og ved den afsluttende eksamen ved udgangen af III gymnasieklasse i 1964. Til og med studentereksamen 1965 vil kgl. anordning nr. 55 af 10. marts 1938 om karak-

tergivningen ved de højere almenkoler og censuren ved disse skolers afsluttende eksaminer, med senere ændringer og bekendtgørelse nr. 378 af 6. september 1947 om eksamensordningen ved de højere almenkoler offentlig kontrollerede eksaminer finde anvendelse i gymnasiet med de modifikationer som følger af den nye karakterskalas anvendelse.

Om de prøver, som afholdes tidligst ved udgangen af II gymnasieklasse i 1965 og ved den afsluttende eksamen ved udgangen af III gymnasieklasse i 1966 vil der senere blive truffet nærmere bestemmelse.

Undervisningsministeriet, den 6. februar 1963.

K. Helveg Petersen.

/ V. Martensen-Larsen.